

בשי"א (ירושלים) 1154/06

ה"פ (ירושלים) 5073/06

איגוד המוסכים בישראל

נגד

צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ

בית המשפט המחוזי בירושלים

[05.11.2006]

כב' השופט נעם סולברג

בשם המבקש - עו"ד אורן גלעדי ועו"ד אילן שכטר

בשם המשיבה - עו"ד אילן שביט ועו"ד אביב כרמי

פסק דין

1. בקשת איגוד המוסכים בישראל ליתן פסק דין הצהרתי ולקבוע כי הסכם ההרשאה החדש שהכינה צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ לחתימת מוסכי השירות מטעמה, הוא חוזה אחיד הכולל תנאים בלתי חוקיים מחמת היותם נוגדים את חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ואת הצו המוסכם לפתיחתו לתחרות של ענף השירות לרכב שניתן מאת בית הדין להגבלים עסקיים, ובשל היותם תנאים מקפחים בחוזה אחיד, על-פי חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982.
2. איגוד המוסכים בישראל טוען להיבטים ציבוריים כבדי-משקל בהמרצת הפתיחה ולעומתו טוענת צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ, כי מדובר בעניין עסקי במערכת היחסים הקיימת בינה לבין מוסכי השירות ותו לא. על פני הדברים, לכאורה, יש כמה וכמה טעמים טובים ביסוד המרצת הפתיחה. דא עקא, שומה לדון תחילה בבקשת צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ לסילוק המרצת הפתיחה על הסף.
3. צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ טוענת כי אין יריבות בין איגוד המוסכים בישראל לבינה; כי העתירה מוקדמת בהיותה מבוססת על הסכם שאינו קיים, על נוסח מוצע שנשלח אל מוסכי השירות אך לא נחתם עדיין; כי הסמכות העניינית לדון

בעיקרה של המרצת הפתיחה אינה מוקנית לבית משפט זה, וכי ההליך הנכון לבירור התובענה הינו פנייה אל הממונה על ההגבלים העסקיים; כי חוק החוזים האחידים אינו חל בענייננו וממילא אין לאיגוד המוסכים מעמד לטעון טענות מכוחו.

4. למקרא הבקשה לסילוק על הסף והתשובה, הערתי בקדם-המשפט את הערותי, ונעתרתי לבקשת איגוד המוסכים בישראל להשלים את הטיעון בכתב. בחנתי כמובן גם את הטיעון המשלים מזה ומזה.

5. דומני כי דין הבקשה לסילוק על הסף להתקבל, ולו מפאת העדר יריבות ומשום שאין לאיגוד המוסכים בישראל מעמד לטעון את טענותיו נגד הסכם ההרשאה. אומנם, אלפי בעלי מוסכים חברים באיגוד, בכללם כל מוסכי השירות של צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ (פרט לאחד). מדובר באיגוד מקצועי גדול, מוכר וחשוב. יתכן גם שבהמרצת הפתיחה מדובר בסוגיות משמעותיות שלהן השלכה על הציבור הרחב. אין ספק שתחרות חופשית הינה אינטרס ציבורי מובהק. יש לעשות להגנת הצרכן ולעודד שמירה על כללי התנהגות עסקית הוגנת, כפי שטוען איגוד המוסכים בישראל. אך אין בכל אלה כדי להעניק מעמד לאיגוד המוסכים בישראל להגיש את המרצת הפתיחה דין.

6. צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ שלחה אל מוסכי השירות נוסח מוצע של הסכם הרשאה. איגוד המוסכים בישראל אינו צד להסכם ההרשאה ולא נתבקש כלל לחתום עליו. בהמרצת הפתיחה אין התייחסות לשאלת מעמדו, בשם מי פועל האיגוד ואת מי הוא מייצג. אומנם לטענת איגוד המוסכים בישראל, מוסכי השירות של צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ הם אשר ביקשו ממנו לפעול מטעמם בקשר להסכם ההרשאה, ובהשלמת הטיעון נעשה 'מקצה שיפורים' על דרך של צירוף יפוי כוח מאת 22 מוסכים. אך מנגד מסתבר שכמה ממוסכי השירות פנו אל צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ והבהירו כי לא ייפו את כוחו של איגוד המוסכים לצורך הגשת תובענה נגדה, וכי יפוי הכוח שנתנו, נועד אך ורק לצורך בדיקת הסכם ההרשאה ותו לא. לצ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ ישנם 32 מוסכי שירות, וכאמור רק 22 מהם חתמו על יפוי כוח (שגם הוא כשלעצמו לא נקי מספיקות באשר איננו נוטריוני, ולפי נוסחו). הא למדנו על מקצת הבעייתיות שבייצוג ללא הסמכה כדין. איגוד המוסכים בישראל לא יכול לדבר בבית המשפט בשני קולות.

7. לטענת איגוד המוסכים בישראל הריהו האיגוד המקצועי היחיד של המוסכים, שתפקידו לשמור על האינטרסים של חבריו והוא פועל מטעם חבריו בעניינים משותפים הנוגעים להם, ומייצג אותם בפורומים של רשויות השלטון ורשויות מינהליות.

אכן, איגוד המוסכים בישראל ממלא תפקידים חשובים, אך הדבר אינו מקנה לו סמכות להגיש את המרצת הפתיחה. זכות התביעה היא זכות אישית. אין ניתן להעבירה ולא להמחותה בלא הוראת חוק מפורשת. מקום בו מצא לנכון לעשות כן, העניק המחוקק זכות תביעה לארגון מסוים, כגון בחוק הגנת הצרכן ובחוק החוזים האחידים. איגוד המוסכים בישראל לא זכה למעמד שכזה והוא מבקש למעשה ליטול לעצמו סמכויות הנתונות בדיון לעורך דין.

8. זכות העמידה בעתירות מינהליות ובעתירות לבג"צ הינה רחבה, כפי שטוען איגוד המוסכים בישראל, וכוללת גם מי שלא נפגע במישרין מפעולת הרשות כשקיימת חשיבות ציבורית בבירור העתירה. אך אין הנדון דומה לראיה. לא בעתירה לבג"צ ולא בעתירה מינהלית עסקינן. ככל שיש לאיגוד המוסכים בישראל מעמד מעין ציבורי כנטען, הרי שרשאי הוא לפעול בתחום הציבורי, אך אין לראות באיגוד

המוסכים בישראל משום עותר ציבורי או ארגון יציג של מוסכי צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ, המוסמך או המופקד על ייצוגם; ומכל מקום לא בתחום המשפט הפרטי בעניינים שאין הוא צד ישיר אליהם.

9. מקובלת עליו טענתה של צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ כי הזכויות והחובות שעתיד להצמיח הסכם ההרשאה, מוקנות אך ורק לצדדים לו. לאיגוד המוסכים בישראל לא תיגרם כל פגיעה כתוצאה מחתימה על הסכם ההרשאה ולא תצמח לו שום הנאה מן החתימה או מהימנעות מחתימה. מי שאינו צד להסכם, לא יכול לעתור לבית המשפט בדרישה לבצע שינויים כאלה ואחרים בהסכם.

10. על יסוד הטעמים הללו אני סבור כי אין לאיגוד המוסכים בישראל מעמד לטעון את הטענות שבהמרצת הפתיחה וכי יש למחוק את התובענה מפאת העדר יריבות.

זאת ועוד: המרצת הפתיחה מוקדמת. נוסח הסכם ההרשאה שנשלח אל מוסכי השירות של צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ אינו סופי. נוסח הסכם ההרשאה פתוח למשא ומתן. כך נאמר בכתב (נספח ו' לבקשה) ובעל פה (פרוטוקול הדיון מיום 28.6.06). מוקדם לדון בפגמים בהסכם שנוסחו טרם גובש ושהוא פתוח למו"מ. זהו טעם נוסף להצדיק את מחיקת המרצת הפתיחה על הסף.

11. בשולי הדברים - ואולי זהו עיקרם - אזכיר את הצהרתו של ב"כ צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ כי אם וכאשר תימחק העתירה, יחודש המו"מ בקשר לנוסח הסכמי ההרשאה עם כל מוסך באופן פרטני (פרוטוקול מיום 28.6.06). הגיעה העת לפרוע את השטר.

12. המרצת הפתיחה נמחקת בזה על הסף.

איגוד המוסכים בישראל יישא בהוצאות המשפט וכן ישלם לצ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ שכ"ט עו"ד בסך של 10,000 ₪ בצירוף מע"מ כדין.

ניתן היום, י"ד בחשוון תשס"ז (5 בנובמבר 2006), בהעדר הצדדים.